

Immateriellrätt

Immateriellrätten är en lagstiftning som är till för att skydda den som har skapat något nytt. Den som har kommit på en ny idé eller uppfinning, ska också få ensamrätt att använda den. Syftet är att ge möjlighet att tjäna pengar på en idé och samtidigt ett skydd mot att andra kopierar idén. För företag kan det ibland vara viktigt att exempelvis skydda sitt företagsnamn, en ny teknisk uppfinning, en produktdesign eller ett nytt dataprogram.

Det är skillnad på ditt och mitt

Som företagare bygger du din framgång på engagemang och goda idéer. Idéerna leder till varor och tjänster som genererar intäkter till företaget och det kan bli viktigt att skydda idéerna. Du vill ju inte att någon annan ska tjäna pengar på din kreativitet, eller hur? Lika lite får du ta någon annans produkt och kalla den för din egen.

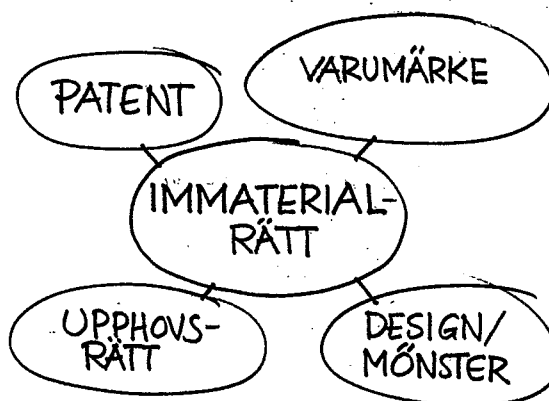
” Skyddet hindrar andra från att kopiera idén.

Företag har ibland behov av att skydda ett varumärke, till exempel företags namn eller namnet på en vara eller tjänst. Det kan också röra sig om att skydda en unik design eller en teknisk lösning. Skyddet hindrar andra från att kopiera idén och ger företaget större möjlighet att kunna bli lönsamt. Ett skydd kan också innebära att företaget blir ännu mer intressant för investerare och samarbetspartners.

Vad är immaterialrätt?

Immaterialrätten är en lagstiftning som är till för att främja utvecklingen i samhället, att uppmuntra nya idéer genom att skydda den som skapar och tänker nytt. Den ger den som har kommit på idén ensamrätt att använda den och därmed större möjlighet att tjäna pengar på sin idé.

Immaterialrätten består av fyra områden: varumärkesskydd, design- och mönsterskydd, patent och upphovsrätt.

Att tänka på innan du ansöker om skydd

Innan du ansöker om skydd bör du ta reda på hur det ser ut på marknaden. Det kan ju hända att det redan finns något liknande som du inte känner till. Särskilt viktigt är det om du planerar att ta din affärsverksamhet till andra länder.

En vara eller tjänst kan ibland behöva flera typer av skydd vid olika tillfällen. Men även om det verkar krångligt får du inte tappa sugen. Genom att skydda företagets idéer och unika egenskaper kan det bli starkare, öka i värde och bli mer livskraftigt. Det finns dessutom bra hjälp att få, både hos Patent- och Registreringsverket (PRV), hos ombud som är experter på patent, designskydd och varumärkesskydd samt hos affärsrådgivare som hjälper små företag.

Börja med att fundera över följande frågor:

- Vad vill du skydda?
- Hur viktigt är det du vill skydda och vilken roll har det i din affärsverksamhet?
- På vilka marknader behöver du ha ditt skydd – enbart i Sverige, inom hela EU eller även utanför EU?
- Under vilken tidsperiod behöver du skydd?

Varumärke

Ett varumärke är kännetecknet för dina varor och tjänster. Det ska kunna återges grafiskt. Exempel på ett varumärke är ett namn eller en logotyp, även kallat figurmärke. Varumärket måste vara kopplat till en vara eller en tjänst för att få skydd. Ett varumärke kan vara registrerat - ®, eller oregistrerat TM - Trade Mark. Ett Trade Mark används ofta innan din registrering har gått igenom. Du vill helt enkelt markera att det är värdefullt och att det är ditt.

Ett av villkoren för att få ett varumärkesskydd är att varumärket är unikt. Du kan börja med att använda den kostnadsfria e-tjänsten - Svensk Varumärkesdatabas. Där kan du ta reda på om det redan finns andra varumärken som liknar ditt inom samma bransch. Tjänsten finner du på www.prv.se.

Om du vill skydda ditt varumärke i Sverige ansöker du om varumärkesskydd hos Patent- och Registreringsverket, PRV. Det kan du göra via www.prv.se eller genom att fylla i en blankett som du skickar in. Om din ansökan går igenom gäller den i tio år och kan förlängas med tio år i taget. Skyddet innebär att ingen annan har rätt att använda varumärket på sina varor och tjänster eller i sin marknadsföring under den tid varumärket är registrerat.

Svensk
varumärke)
databas.

PRV

” Man får inte använda andras varumärken utan lov.

Malin Nyström, varumärkeshandläggare på Patent- och Registreringsverket, PRV

Immaterialrätten finns till för att du inte vill att någon annan ska komma ut med samma eller liknande produkt eller namn som du på marknaden. Om du till exempel har gjort en hudvårdsserie som heter Malin vill du inte att någon annan ska använda namnet Malins hudvårdsprodukter. PRV skyddar de immateriella rättigheterna och som varumärkeshandläggare på PRV registrerar jag nya varumärken på marknaden, men avslår även ansökningar.

Om man vill skydda ett namn kan man börja med att söka i databaser hos PRV för att se om namnet är skyddat redan. Databasen är dock inte heltäckande. Om namnet uttalas lika, men skiljer sig åt i stavningen så blir det ingen träff men kan ändå anses vara för lika. Man kan också kolla hos Bolagsverket att det inte finns firmanamn som krockar med det man själv vill skydda. Om man ska söka varumärkesskydd får det inte beskriva vilken vara eller tjänst det gäller. Om produkten till exempel är kaffe, kan man inte få skydd för Kaffe, det måste vara unikt.

Ett varumärkesskydd kan ha flera innehavare. I ett UF-företag kan alltså alla personer ansöka om varumärkesskyddet tillsammans. Även om ett UF-företag bara är verksamt under ett läsår så kan det i vissa fall vara vettigt att söka varumärkesskydd. Det tar ett par månader från ansökan till registrering. Kostnaden är relativt låg, särskilt om man gör det via nätet. Rättigheten till varumärket gäller i tio år och kan säljas vidare till annan efter UF-året. Man kan också ha det vilande och ta upp det senare om det blir aktuellt, om de tio år som skyddet gäller har gått så kan man förnya skyddet.

Varumärkesskydd finns till för att skilja mina varor och tjänster från andras. Om någon annan skulle använda ens namn eller logotyp är det svårt att bevisa något om man inte har en rättighet att visa upp, det är lättare om man har skyddat varumärket. Ett namn eller en logotyp behöver inte hållas hemligt innan man söker varumärkesskydd.

Bra att tänka på är också att en annans varumärke inte får användas utan lov. Det vill säga man får inte sätta in andras logotyper och inte använda andras skyddade namn i sitt material utan att ha fått ett godkännande från den som har rättigheterna till varumärket.

Design och mönster

Designskydd ger dig ensamrätt på formgivningen och hindrar andra från att kopiera din unika design. Det kan handla om hur din produkt är utformad eller ett speciellt mönster på produkten. Designskydd är särskilt viktigt om produkten ska leva länge. Är produktens livscykel kort kanske du inte behöver något skydd, konkurrenterna hinner i alla fall inte kopiera den under den tid som den efterfrågas, vilket gäller till exempel modeprodukter.

För att få ett designskydd ska designen vara nyskapande och unik. Ta först reda på om din design uppfyller kraven på att den är tillräckligt särpräglad, så att du inte inkräktar på någon annans skydd. För att ta reda på om det finns liknande produkter kan du använda Svensk Designdatabas på www.prv.se.

→ ! Bra!

Formgivningen måste vara klar och utseendet får inte ändras efter att ansökan skickats in. Om du skulle göra ändringar i designen efter det att ansökan godkänts, kan det innebära att din produkt saknar skydd, trots att ansökan gick igenom.

Är din marknad enbart i Sverige gör du din ansökan till Patent- och Registreringsverket. Om du får igenom din ansökan får du ensamrätt till din design i upp till 25 år. Skyddet gör produkten mer intressant för samarbetspartners och investerare.

Patent

Har du en ny teknisk lösning på ett problem? Då kan du ansöka om ett patent. Ett patent ger dig ensamrätten att utnyttja din uppfinning. Ett patent kan göra det lättare att intressera investerare och kan också göra att en framtida affärspartner betalar mer för sin del i företaget.

Du kan få patent i upp till 20 år. Under den tiden får ingen annan tillverka, sälja eller importera uppfinningen utan ditt medgivande. Ett patent kan man sälja eller licensiera, vilket innebär att mot betalning låta någon annan få använda det.

Det viktigaste att komma ihåg är att innan du ansöker om patent får din uppfinning inte vara visad offentligt på till exempel en mäss. Då kommer din ansökan inte att gå igenom och andra kan stjäla din idé även om det var du som kom på den först. Du kan söka i Svensk Patentdatabas på www.prv.se för att undersöka om din uppfinning redan är känd. Även om du inte hittar något tecken så innebär det inte att du automatiskt kommer att få patent, men chanserna ökar.

Tänk sedan igenom hur du vill använda dig av patentet. Att ansöka om patent tar tid och kostar pengar. Ställ in dig på att du kommer att behöva hjälp – att söka patent är inte helt lätt. Du kan bli tvungen att komplettera din ansökan med andra skyddsformer eller du kanske behöver mer än ett patent. En uppfinning kan innehålla olika idéer som behöver skyddas var för sig. Här kan du få hjälp av ditt regionala UF-kontor tillsammans med en innovationsrådgivare.

Patent är den mest komplexa skyddsformen, men också den som kan leda till att du tjänar mest pengar i slutändan. Det är Patent- och Registreringsverket som beviljar patent för den svenska marknaden.

Upphovsrätt

Har du skapat musik eller en webbplats? Upphovsrätten ger skydd för musik, litteratur, bilder och annat konstnärligt skapande. Det är den personliga utformningen av text och bild som är skyddade, inte faktauppgifter eller idéerna som ligger bakom. Upphovsrätten omfattar framställningar i tal eller skrift, datorprogram, databaser, musikaliska och sceniska verk, bildkonstverk, fotografier, byggnadskonst samt alla andra uttryck för skapande av litterär eller konstnärlig art.

Upphovsrätt behöver man inte ansöka om, utan det får man automatiskt. Upphovsrätten sträcker sig ända till 70 år efter din bortgång. Du kan licensiera användandet av dina verk eller skriva över de kommersiella rättigheterna till det du skapat på någon annan, exempelvis ett musikförlag. Upphovsrätten gäller på samma sätt på webben som vid annan publicering.

I Logga in på www.ungforetagsamhet.se. Där finns aktuell information om kostnader för att söka varumärkesskydd, designskydd och patent samt hur lång tid det tar.